

εξ Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ἱεροῦ Χριστοφόρου, τῶν ἐν Μελᾷ ὅρει ἀσκησάντων, ψαλλομένη
τῇ δεκάτῃ δύγδῃ τοῦ αὐγούστου μηνὸς καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῶν φθιροποιῶν ἀχρίδων,
συντεθεῖσα μὲν παρὰ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου χυρίου Νεοφύτου, Ἱεροδιακόνου
Πελοποννησίου τοῦ Καυσοκαλυβίτου, εἰς ἑλληνικὴν διάλεκτον, τύποις δὲ πρῶτον
ἐκδοθεῖσαι ἦγουμενεύοντος τοῦ πανοσιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου πατρὸς ἀγίου καθη-
γουμένου τῆς ἐν τῷ Μελᾷ ὅρει κειμένης Ἱερᾶς, σεβασμίας, βασιλικῆς τε καὶ
πατριαρχικῆς μεγίστης μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου Παναγίας τοῦ Σουμελᾶ
χυρίου Χριστοφόρου καὶ ἀγίου σκευοφύλακα χυρίου Δαχιανοῦ, ἐμμελεῖ δὲ καὶ
σπουδῆ καὶ συνδρομῆ τοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς μονῆς Παρθενίου ἀρχιψανδρίτου Τραπε-
ζουντίου τοῦ Μεταξούλου, παρ' οὖν συντεθεῖσα καὶ ἡ ἐν συνόψει ἴστορίᾳ τοῦ βασι-
λείου τῆς περιφήμου Τραπεζούντος. Ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξονίας ἐν ἔτει ,αφοε'.

XIII. [6988—1480], mense ianuario, ind. XIII.

*Patriarcha Maximus III. rogat ducem Venetorum Ioannem Mocenigum, ut protegat
ecclesiam graecam in dominis transmarinis rei publicae concedatque, ut quaerant
in eis eleemosynas.*

Τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, ἐπιφανεστάτῳ, ἐκλαμπροτάτῳ δουκὶ τῆς Βενε-
τίας, ἐπιτρόπῳ τῶν πενήτων, χυρίῳ κατὰ¹⁾ πάντα ἀριστῷ²⁾.

† Μεγαλοπρεπέστατε, ἐπιφανέστατε, ἐκλαμπρότατε δοὺξ Βενετίας, ἐπίτροπε
τῶν πενήτων, χάριν, εἰρήνην, ὑγείαν ψυχῆς, ῥῶσιν σώματος, νίκας κατ' ἐγθρῶν
καὶ πᾶν ἀγαθὸν εὔχεται τῇ μετριότητος ἡμῶν τῇ ἐκλαμπροτάτῃ σου αὐθεντίᾳ. ὁ
κύριος ἡμῶν καὶ θεός, ὁ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἀρχηγὸς καὶ τελειωτής Ἰησοῦς, ὁ
τὴν ἄφατον συγκατάβασιν καὶ οἰκονομίαν ποιήσας καὶ κατελθὼν ἐκ τῶν οὐρανῶν
ἀμεταβάτως (ποῦ γὰρ ἂν ἡ πῶς μεταβαίη ὁ πανταχοῦ ἐνουσίως καὶ σαρκωθεὶς
ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας ἀμεταβλήτως, καὶ παλαιάς ἀνθρωπίνως, καὶ νυκτίσας
τὸν ἀρχέκακον³⁾ δαίμονα, ἵν' ἡμᾶς αὐτοῦ νίκητὰς ἀναδείξῃ, τοὺς πρότερον ὑπ'
αὐτοῦ καὶ ἀπατηθέντας καὶ δουλωθέντας;) οὗτος τοίνυν, ὁ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῖν
γαρισάμενος διὰ τῆς ἀρρήτου οἰκονομίας, ὁ τὸν ἡμέτερον γοῦν⁴⁾ θεὶς εἰς αὐτὴν
τὴν ἀληθείαν, οὐ χωρὶς οὐκ ἀν επιτυχῆς ἐγένετο ποτε τῆς ἀληθείας ὁ ἡμέτερος
γοῦς, τῇ δὴ τελειώτης ἐστὶ τοῦ γοῦ⁵⁾, ὁ λόγοις καὶ ἔργοις καθυποδεῖξας τὴν εἰς
σωτηρίαν καὶ αὐτὸν [τὸν]⁶⁾ οὐρανὸν φέρουσαν ὄδόν, καὶ πάντα ποιήσας καὶ παθῶν

¹⁾ καὶ Th. ²⁾ In parte exteriori epistolae scriptum manu cancellarii graeci.

³⁾ ἀρχέκακον Th. ⁴⁾ γοῦν mscr. ⁵⁾ γοός mscr. ⁶⁾ Supplevimus.

ἀνθρωπίνως, ἵνα σωθῶμεν ἡμεῖς — οὗτος τοίνυν κλῆρον ἡμῖν ἐπαφῆκεν, εἰπὼν,
 „εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφέμιτο ὑμῖν“¹⁾. ἀλλ’ ἡ τῶν
 ἀπὸ Χριστοῦ καλουμένων ἀμέλεια, καὶ τινων τῶν τῷ ἴδιῳ στοχούντων θελήματι ἐξ
 ὑπερηφανείας, καὶ ὁ τοῦ ἀποστάτου σατὰν φθόνος καὶ ταύτην τὴν εἰρήνην συνέχεε
 καὶ ἀνέστρεψεν, καὶ τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας τὸ καλῶς ἡνωμένον κακῶς ἐμέρισεν,
 ὃν τῶν τὴν εἰρήνην ἀναστρεψάγτων ἔνδικον τὸ κρίμα, καὶ ἡ δίκη οὐκ ἐπιγυστάξει²⁾,
 ἀλλ’ ἡ καθολικὴ σύμπασα τῆς ἀνατολῆς ἐκκλησία οὐδεμίαν αἰτίαν σκανδάλου
 δέδωκε, τοῖς παρὰ τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων παρα-
 δεδομένοις ἐμμείνασαι καὶ ἐμμένουσαι, καὶ μηδὲν ὅλως μεταποιήσασαι ἢ παραχα-
 ράξασαι, τὴν τε αἰδίῳ φυλάττουσα καὶ τιμὴν τὴν εἰς τοὺς θεοφόρους πατέρας καὶ
 τοὺς απτοὺς ἀποστόλους καὶ τὸ τέλειον καὶ ἀνελλιπὲς τῆς πίστεως τῆς ἐν τῷ
 ἀγίῳ συμβόλῳ βλέπουσα. οὕτων ἔδει τοὺς ἀπὸ Χριστοῦ καλουμένους καὶ τῆς
 ἀγίας τριάδος προσκυνητὰς καὶ αὐτοῦ τοῦ σταυροῦ μήτε μισεῖν ἡμᾶς, μήτε διώχειν,
 ἀλλὰ καὶ ἀγαπᾶν καὶ τὰ δυνατὰ βοηθεῖν, καὶ μάλιστα ἐν τοιούτῳ καιρῷ, δτε
 ὑπὲρ τῆς πίστεως αὐτῆς καὶ τοῦ ὄντος τοῦ Χριστοῦ, ὅπως μὴ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ
 τῶν μερῶν τούτων, ἀγωνίζομεθα, καὶ καθ’ ἔχαστην μαρτυρικὴν ἀγύρμεν ὁδόν, καὶ
 λόγοις καὶ ἔργοις πρὸς τοὺς οὐ δεχομένους τὴν ὁρθόδοξον πίστιν τὸ ἀληθὲς τῆς
 πίστεως ἀποδεικνύομεν· ἐδέξασεν γὰρ πρὸ δλίγου τὴν ἡμετέραν ὁρθόδοξον [πίστιν]³⁾,
 καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς ἔδειξεν ἀριθηλοτάτην δι’ ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν δι πάντων
 δημιουργὸς καὶ βασίλεὺς θεός, καὶ ἀπαγγέλγος Χριστιανῶν ἀπὸ ἀνατολῶν⁴⁾ μέχρι
 δυσμῶν ἐτιμήθη καὶ ἐβεβαιώθη τῇ πίστει. καὶ οἶμαι, ὡς οὐδὲ [ἡ] ὑμετέρα ὑψη-
 λοτάτη αὐθεντία ἀνήκουστος γέγονεν τῶν τοιούτων. εἰ δέ γε καὶ χρήματα δι-
 δόσιν οἱ Χριστιανοὶ ὑπὲρ τῆς συστάσεως τῆς ἐκκλησίας, οὐ φέγου τοῦτο καὶ
 κατηγορίας ἔστιν ἀξιον, ἀλλ’ ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων⁵⁾, μαρτυρικὴν γὰρ προ-
 αίρεσιν καὶ γνώμην αὐτὸ τοῦτο παριστᾷ· καὶ οἱ μάρτυρες, ἵν’ ἡ πίστις φυλαχθῇ,
 ζωάς καὶ αἷματα προεδίδουν, οἱ δέ γε Χριστιανοὶ νῦν ἀντὶ αἵματων χρήματα
 διδόσιν, ἵν’ ἡ πίστις φυλαχθεῖται καὶ συνάγηται εἰς Ἰσον ἐκείνοις· ὥσπερ δὴ καὶ
 τὸ ὑπὸ ἑτέραν ἔχόντων πίστιν ἀρχεσθαι ἡμᾶς, καὶ ἀρχομένους ἀγωνίζεσθαι φυλάττειν
 τὴν ὁρθόδοξον πίστιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰς παραδόσεις⁶⁾ τῶν θεοφόρων
 πατέρων ἀμειώτους καὶ ἀμεταποιήτους, καὶ ἀνακεκαλυμμένω προσώπῳ φυλλάττειν
 καὶ κηρύττειν τὴν ἀλήθειαν, καὶ τοὺς πιστοὺς βεβαιοῦν, συνιστᾶ ἡμᾶς τῇ προ-
 θέσει καὶ καταστάσει τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν διαδόγων ἐκείνων, οἱ μηδένα βασι-

¹⁾ ἐπινηστάξει mscr.: emend. Th. ²⁾ πίστιν deest in mscr.: supplevit Th.

³⁾ ἀνατολῶν mscr. ⁴⁾ ἐγκώμιον mscr.: emend. Th. ⁵⁾ παραδώσεις mscr.: emend. Th.

λέα τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν ἔχοντες, ἀλλὰ πάντας διώκοντας, ὅμως ἐτήρουν τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὁρθόδοξον ἐκκλησίαν συνίστων. καὶ τοῦτο αὐτὸ λαμπροτάτους ἔχείνους ἐποίει καὶ ἀπεδείκνυ, ὅτι ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν ἀλγήθειαν πίστεως καὶ δικαιοσύνην ἐτήρουν. καὶ τοῦτο διήρκεσεν οὕτω γινόμενον ἀπὸ Χριστοῦ μέχρι τριακοσίων δέκα τῶν χρόνων, κἀκεῖνοι ἦσαν ἀληθεῖς μαθηταὶ καὶ διάδοχοι τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχοντες καὶ δριψιμούς, καὶ μισούμενοι ὑπὸ πάντων, οὐ λαμπροὶ ἐπὶ δίφρου καθήμενοι καὶ ἐπεντρυφῶντες, καὶ τῶν ταπεινοτέρων κατεπαιρόμενοι καὶ ἄρχοντες καὶ στρατηγοῦντες καὶ τυραννοῦντες· τοῦτο γάρ οὐ τῆς παραδόσεως τοῦ Χριστοῦ, εἰπόντος „ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου“. εἰ οὖν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν καὶ πενόμεθα καὶ τὰ ἄλλα ὄφιστάμεθα, τὰ δίκαιον ἔστιν, ἵνα μισώμεθα καὶ διαβαλλώμεθα¹⁾ παρὰ τῶν ἀπὸ Χριστοῦ καλουμένων. πρὸς οὓν τί τεῦτα λέγομεν; διὸ ἡ ὄψηλοτάτη καὶ λαμπροτάτη αὐθεντία τῶν Βενετίκων τὰ ἄλλα ἀρίστως καὶ ὡς οὐκ ἄν τις εἴποι διοικοῦσα εἰς τοῦτο συνυπάγεται παρὰ τινῶν ‘Ρωμαγενῶν²⁾), τῶν τῆς εἰρήνης ἔχθρῶν, καὶ συγγνῶ τε καὶ παρορᾶ διωγμούς παρὰ τινῶν γινομένους ἐν τοῖς τόποις, οἵς ἄρχεται, εἰς τοὺς ταπεινοὺς ‘Ρωμαίους, δοἱ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς καὶ τάξεώς εἰσιν. καὶ τοῦτο εἰς περιφρόνησιν ἡμῶν καὶ ἀτιμίαν ἡμῶν δεχόμεθα. διὰ τὸ γάρ ἔτερον εἰς αὐτοὺς τοιαῦτα ποιοῦσιν, εἰ μὴ διότι τῆς ἡμετέρας τάξεώς εἰσιν, καὶ τὸ πάτριον τηροῦσιν; δπερ οὔτε δίκαιον δλως, οὔτε συμφέρον· κακὸν γάρ παράδειγμα δίδοτε τοῖς ἄρχουσι. μαρτυρόμεθα τὸν ἐπὶ πᾶσι θεόν, ὡς οὐ δι' ἄλλον τινὰ τρόπον τοῦτο λέγομεν, οὐδὲ διὰ βλάβην τῆς ὄψηλοτάτης ὑμῶν αὐθεντίας. ἀπαγέ, Πλεως ἡμῖν εἴη ὁ κύριος· μηδὲν τοιοῦτον παρ' ἡμῶν ἡ τινος ἔτέρου τῶν ἡμετέρων Χριστιανῶν γένοιτο· ἐθέλομεν γάρ καὶ ἡμεῖς τὴν ὄμετέραν αὔξησιν καὶ σύστασιν, ὡς δὴ καὶ ὑμεῖς ἐθέλετε, καὶ τοῦτο εὐχόμεθα. οἶδεν δὲ θεὸς καὶ πάντες οἱ ἐνταῦθα, δογῇ εὐφροσύνῃ τὴν φράνθημεν, καὶ ὡς πανήγυριν ἐποιησάμεθα διὰ τὴν γεγενημένην μετὰ τοῦ ὄψηλοτάτου αὐθέντου εἰρήνην, τὴν καὶ στηρίζειν δὲ κύριος· ἀπεκάμομεν γάρ καθ' ἐκάστην ὁρῶντες τὰς ἀπὸ τῆς μάχης γεγενημένας συμφοράς, καὶ ἡμετέρας ταύτας³⁾ ἡγούμεθα. ἀλλὰ νῦν τῆς εἰρήνης ἐπιλαμψάστης χαίρομεν καὶ εὐφραινόμεθα, παυσαμένων τῶν φόνων καὶ συμφορῶν. ἀλλὰ ταῦτα διὰ τὸ δίκαιον λέγομεν καὶ τὸ εὐπρεπὲς καὶ τὸ συμφέρον· χρεῖσσον γάρ ἄρχειν τῶν ὄπηκόων ἔκουσίως καὶ ἀβιάστως, ἡ βίᾳ καὶ τυραννίδι· „τὸ γάρ βίᾳ κρατούμενον“, φησί τις σοφός, „στασιάζει, καιροῦ λαβόμενον, τὸ δὲ ἔκουσίως καὶ ἀβιάστως, ἀεὶ ἀστασίαστον“. εἰ τινα οὖν γώρων ἔχει ὁ ἡμετέρος Καπετάνιος Πετρούπολης Εργαστηρίου Πανεπιμελείας Καπετάνιου Λαζαρίου 2006

¹⁾ διαβαλλώμεθα mscr.:emend. Th.

²⁾ 'Ρωμαιογενῶν?

³⁾ ταύτης mscr.:emend. Th.

τερος λόγος εἰς τὴν ὑψηλοτάτην καὶ συνετωτάτην ὑμῶν βουλήν, ὄρισατε, οὐαὶ οἱ τοιοῦτοι διωγμοὶ καὶ πειρασμοὶ πάνσανται, καὶ μᾶξια ἢ πᾶσιν εἰς τὰ ἔθιμα καὶ τὴν πίστιν αὐτῶν ποιεῖν, ὡς βούλονται. τοῦτο ὡς δίκαιον καὶ συμφορώτατον τῇ ὑψηλοτάτῃ ὑμῶν αὐθεντίᾳ γράφω. εἰ οὖν δὲ μέγας καὶ ὑψηλότατος αὐθέντης, ἐπέρχεται πίστεως ὅν, τοὺς Χριστιανοὺς καὶ πάντας ἀφίησιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς γνώμης καὶ πίστεως πάντας, καὶ πέρυσι μαθών, ὡς ἐν τῇ μεγάλῃ Βλαχίᾳ βιάζωνται τοὺς Ἀρμενίους, θνατοβούλους ποιήσωσι, γράψας καὶ στείλας ὥρισε, νόμον θεοῦ εἶναι τὸ ἀβίαστον, καὶ κατέπαυσεν τὸν ἔκεισε διωγμόν, πολλῷ μᾶλλον δίκαιον ἐστιν, ὑμᾶς τοῦτο ποιῆσαι, καὶ τοῖς ὑπὸ τὴν ὑμετέραν πᾶσαν ἀρχὴν ὡς νόμον θεοῦ διοῖναι τὸ ἀβίαστον, καὶ ἀφεῖναι πάντας ἐν τῇ ἔξουσίᾳ τοῦ ἔθους καὶ τῆς πίστεως, καὶ μὴ διά τινων πλεονεξίαν καὶ θέλημα ἀλόγιστον ἀδικόν τι καὶ παράλογον ἀφεῖναι γίνεσθαι, θεόν τε καὶ ἡμᾶς λυπεῖν, καὶ ὥσπερ κύβον ἀρριπτεῖν τὰ πράγματα, μηδεμιᾶς εὐλόγου ἀνάγκης καὶ συστατικῆς τῆς αὐθεντίας κατεπειγούσης, διότι οὐδὲ διότι περιέψεται. ταῦτα μὲν καθόλου φαμέν καὶ τὸ πᾶν εἰς τὴν ὑμετέραν ἀρίστην καὶ δικαίαν βουλὴν καὶ γνῶσιν ἀναρτῶμεν, ίδίως δὲ λέγομεν, ὡς ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία, μηδεμίαν πρότερον ἀνάγκην τὴν ἐπιθεσιν ἔχουσα, παρέβλεπε πολλὰ τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς, τὸ ἀπρόσκοπον πραγματευομένη· νῦν δὲ ἐν μεγίστῃ καταστάσσα ἀνάγκη, καὶ βάρος μέγα ἐπικείμενον ἔχουσα· (ἄλλως γάρ οὐκ ἀν ἐγταῦθα συσταίη ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ τὸ δνομα τοῦ Χριστοῦ ἐντεῦθεν ἐξαλειφθείη, εἰ μὴ τοιαύτη γήρυντο οἰκονομία καὶ δόσις), πρὸς δὲ καὶ εἰς τοὺς πένητας καὶ τοὺς ἐν αἰγαλωμάσια ἀναρχαζομένη ἀναλίσκειν πολλά, εἰς ἔνγοιαν ήλθεν τῶν αὐτῆς δικαίων. διὸ τοῦ ἐνδιξοτάτου ἀποκρισιαρίου τῆς ὑψηλοτάτης αὐθεντίας δινος ἐνταῦθα, περὶ τῶν εἰσοδημάτων, ὡς ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία ἐν τῇ Κρήτῃ εἶχεν, κακίγνηται λόγος καὶ τοῦ κρατοῦντος τοῦτο ἐνθυμηθέντος. καὶ πρότερον μὲν δὲ ἀποκρισιαρίος ἀγαθὰς ἡμῖν δέδωκεν ἐλπίδας, εἰπὼν, „ώς, ἐπεὶ τὴν ἐκκλησίαν αὕτη μεγάλην ἔχει ἀνάγκην, καὶ πολλοὶ ἐκ ταύτης εύρισκουσι βοήθειαν, ποιήσομεν καὶ ἡμεῖς ὠρισμένην εἰς ταύτην βοήθειαν“. διότερον δὲ τὸ πᾶν ἀνήρτησεν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην βουλήν. διὰ τοῦτο γράφομεν καὶ ἀξιοῦμεν δι' αὐτὴν τὴν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀγάπην, παραβλέψαντες¹⁾ πάντα τὴν καθόλου τὴν μέρει, πρὸς τὴν βοήθειαν ἡμῶν ἀποβλέψατε, θνατοῦ καὶ ἡμεῖς ἀπόμοιράν τινα παρ' ὑμῶν ἔχοντες, ἐξ ὧν νομίζομεν ἡμετέρων δικαίων, εὐχεταὶ καὶ ἐπαινεταὶ ὅμεν ὑμῶν. τοῦτο εἰ γένηται, μεγίστην δόξαν καὶ κλέος ἐποίει τῇ ὑψηλοτάτῃ ὑμῶν αὐθεντίᾳ· εἰ γάρ ἀπὸ τοῦ πολλοῦ δικαίου ἡμῶν καὶ ἀπόμοιράν τινα δώγτε, ὥσπεραγε τὸ πᾶν λαβόντες εὐχαρι-

¹⁾ Sic mscr.: Th. proponit περιβλέψαντες.

στήσομεν, καὶ οὐκ ἔτι ὡς δίκαιον τῷμέτερον, ἀλλ' ὡς εὐεργεσίαν ὑμῶν λογιούμεθα. ταῦτα τῇ ὑψηλοτάτῃ ὑμῶν αὐθεντίᾳ καὶ δικαιοτάτῃ γράφοντες ἀξιοῦμεν καὶ ἐλπίζομεν, ὡς οὐ παραβλέψετε τὴν τῷμετέραν ἀνάγκην καὶ ἀξίωσιν, δίκαια καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν μεμαθηκότες. τὸ δὲ τρίτον κεφάλαιον, δὲ καὶ ὁ ἐνδιξότατος ἀποκρισιάριος ἀκούσας ἐπήνεσεν, ἐστίν, ἵνα ἀχιρδύνως ἔγωμεν πέμπειν ἄνθρώπους αἰτοῦντας διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκκλησίας εἰς τοὺς τόπους τῆς ὑψηλοτάτης αὐθεντίας ἐν τε ταῖς νήσοις καὶ ἀλλαχοῦ, ἵνα εἰ μή τι ἄλλο, οἶνον καὶ τινὰ τῶν ἐδωδίμων αἰτοῦσί τε καὶ λαμβάνουσι, καὶ εἰς τοῦτο ἐθέλομεν ὑμετέραν¹⁾ ἀπόφασιν καὶ θέλημα. περὶ δὲ τῆς συνηθείας καὶ τάξεως, ἃς μέχρι τοῦ νῦν εἴχομεν εἰς τὴν Μεθώνην τε καὶ Κορώνην καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν τῇ Ἡπείρῳ ὑμῶν πόλεις, ἀμεταποίητα ἔσται. καὶ ὑμεῖς καὶ πλέον νῦν ἔχειν τῷμᾶς διατριβεῖτε, καὶ ἀπέφασιν δούλητε. ταῦτα μετὰ τῆς προσηκούστης εὐλαβείας καὶ ἀξιώσεως γράφομεν. ὑμέτερον δ' ἂν εἴη, τὰς τῷμετέρας ἀξιώσεις δέξασθαι καὶ εἰς τέλος βαλεῖν. τὸ πρὸς ὑμέτεραν ἀποδοχὴν γράφετε τῷμῖν, καὶ τῷμεῖς (σὺν θεῷ δὲ εἰρήσθω) ἐσόμεθα ὑμῖν καὶ φίλοι καὶ εὐχεταῖ, καὶ εἰς πᾶν, ὃσον εἰς τῷμετέραν ἥκει δύναμιν, χρήσιμοι. οἱ δὲ γρόνοι τῆς ἐκλαμπροτάτης ὑμῶν αὐθεντίας εἶησαν πλεῖστοι καὶ εὐτυχεῖς †.

† Μηνὶ Ιανουαρίῳ ἴνδικτιῶνος ιγ' †.

† Μάξιμος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

Archet. membran. cum bulla plumbea pendentia a serico violaceo habet inscriptionem: ΜΑΞΙΜΟC ΕΛΕΩ ΘΥ ARΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟC ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΟC KAI OIKOΥΜΕΝΙΚΟC ΠΡΙΑΡΧΗC, altera parte imaginem Sanctae Mariae tenentem brachiis infantem Iesum et literas MP ΘΥ IC XC ... Exstat in tabulario vindobonensi. Primus edidit una cum antiqua versione latina et introductione G. M. Thomas in Abhandlungen der III. Cl. der k. bayer. Akademie der Wissenschaften vol. VII. (1855) sectio I. p. 173. sub titulo: Eine griechische Originalurkunde zur Geschichte der anatolischen Kirche.

XIV. 7058—1549, 25. mensis octobris, ind. VIII.

Hieromonachi Nectarius et Theophanes instaurant monasterium Sancti Prodromi in civitate Ioanninorum et monasterium Magni Nicolai cum domo in Lepeno, quod dedicant monasterio Meteororum dicto S. Barlaam, ut sit ejus metochium.

† Ἐπειδὴ καὶ γὰρ Νεκτάριος, δὲ ἐν Ιερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς ἐλάχιστος, θείᾳ νεύσει καὶ θελήσει ὀδηγηθεὶς καὶ παραγενόμενος ἀπὸ Βαρλαάμ τοῦ ἐν [τῷ]

1) τῷμετέραν msec.: emend. Th.

Μετεορολόγῳ ἐν τῇ νήσῳ Ἰωαννίνων ἐπισκέψως χάριν καὶ ἐπιβλέψεως τῶν ἡμετέρων μοναστηρίων τοῦ τε ἐνδόξου Προδρόμου καὶ τοῦ ἐν τῷ Λεπενῷ μεγάλου Νικολάου, ὥνπερ τῶν θείων ναῶν τῆγωνισάμεθα μετὰ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ ληξὶ εἰρημένου ἀειμνήστου δούλου τοῦ Θεοῦ, Θεοφάνους ἱερομονάχου, τοῦ ἡμετέρου δημάρχου, διὰ τοῦτο θέλομεν οἱα κτίτορες ἐξ ἀρχῆς καὶ εἶναι καὶ λέγεσθαι, ὡς πολλοὶ ταπεινούτεροι πάσῃ σπουδῇ ἐκ ψυχῆς ζῆλῳ θείῳ κινούμενοι καὶ πλεῖστα χρήματα ἐν αὐτοῖς καταδαπτησάσθαις. ἐλθὼν τοῖνυν, ὡς ἔφην, ἐν τῇ νήσῳ καὶ τῇ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ χάριτι ἀνεκτίσαμεν καὶ ἀνεκαινίσαμεν τὸν τοῦ Προδρόμου θείον ναὸν εἰς κρείττον καλλος καὶ μέγεθος καὶ θεωρίαν, ὡς ἐχρῆν, γενέσθαι καὶ τελειωθῆναι, οἷος νῦν δρᾶται καὶ φαίνεται. εἴτα καὶ τὸ ἐν τῷ Λεπενῷ δεσμήτιον τὸ ἀνώγαμον εἰς παντοίαν ἀνάπτασιν τῶν ἐν αὐτῷ κατοικεῖν μελλόντων ἀδελφῶν, τῶν μοναχῶν καὶ ξένων τινῶν τῶν παρατυγχανόντων. οὗτως οὖν ταῦτα τακτοποιῶς θεοῦ συγάρσει καὶ κατευδωθέν μου τὸ θέλημα βουλόμενος εἴκειν, ἀρχομαι καὶ ἀντικεφαλαιώσασθαι. τὰ τῆς ὑποθέσεως εἰς πλατύτερον †.

† Ἡμεῖς οἱ δηθύνοντες αὐτάδελφοι κτίτορες δύντες ἀνέκαθεν τὸν ἐν τῷ Λεπενῷ ναὸν μετὰ τῶν ὑπαρχόντων κτημάτων ὑποτεταγμένον εἶχαμεν καὶ παραδεδομένον, ὥσπερ τι μονήδριον καὶ μετόχιον εἰς τὸν μεγάλον Πρόδρομον ἐπὶ χεῖρας τοῦ εὐλαβεστάτου ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι χυροῦ Γρηγορίου, μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ, διὸ καὶ μέχρι τοῦ νῦν διηρκήσαντο καὶ ἐπεσκέψαντο ἀν τις ἡμῶν ἐπιτροπικῶς. ἀλλ' ἐπειδὴ θεοῦ χάριτι καὶ ταῖς τῶν ἀγίων πατέρων εὐχαῖς τῆς ἐν Βαρλαὰμ μονῆς αὐξυνθείσης καὶ ἀποκαταστ[αθείσ]ης ἐν μοναστήριον πληθυνθέντων τῶν ἀδελφῶν, ἱερομονάχων [καὶ αἰτί]ας πολλὰς ἔχοντων ἀναγκαῖας ἀπέρχεσθαι συγχάτις εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ εἰς τὸν ἐν τῇ Ὁσδίνῃ αὐτοῖς κεκτημένον ἐλαιῶνα, διαλογισάμενοι μετὰ εὐβουλίας, ἐπεὶ μὴ ἔχοντες ἐν τῇ νήσῳ οἱ ἐκ τοῦ Βαρλαὰμ διακυρισμὸν ἀναπαύσεως, δταν τοῖς αὐτοῖς μέρεσι παροδεύσαντιν καὶ τὸ τοῦ τόπου στενώτατον καὶ τῆς λίμνης τὸ δυσδιόδευτον καὶ διὰ τὸ καὶ τὸν τοῦ Προδρόμου θείον ναὸν εἰς αὔξησιν καὶ αὐτὸν ἐλθόντα καὶ μεγαλυνθέντα, παρ' δ ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρχεν, ἐκρίναμεν, ἵνα τὸν ἐν τῷ Λεπενῷ ναὸν τοῦ μεγάλου Νικολάου μετὰ τῶν προσόντων αὐτοῦ κτημάτων διφιερώσαμεν καὶ ἐπιδώσωμεν εἰς ὑποταγὴν εἴγαι τοῦ ἐν Βαρλαὰμ μοναστηρίου, καὶ καθὼς οἱ τοῦ Προδρόμου ἐπιβλέπουσιν καὶ κατεῖχον ἦως τοῦ νῦν, οὗτω καὶ ἀπὸ τῆς σήμερον οἱ τοῦ Βαρλαὰμ τοιουτοτρόπως, ἵνα ἔχουσιν αὐτό, διατασσόμεθα καὶ κυβερνῶσιν καὶ ἐπιβλέπουσιν ὡς δεύτεροι κτίτορες δίχα τινὸς ἐνοχλήσεως καὶ φθόνου καὶ φιλοκρωτίας καὶ ἕριδος ἢ τῶν ἐκ τῆς τοῦ Προδρόμου μονῆς ἢ ἐξ ἑτέρων τῶν λαχόντων συγγενῶν ἡμῶν ἢ ξένων, ἀλλ' εἰρηνευέτω ἔκαστος εἰς τὸ ίδιον κτῆμα καὶ εἰς δικαιοπίκαν.

εἰς δὲ τὸ ἡμέτερον μὴ ἔξουσιαζέτω [τις] τοῦ ἐνεργεῖν τι η̄ λέγειν τὸ σύνολον, ως τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ. διατάσσομαι τοίνυν ἐνταῦθα, δπως ἀφίημ ἐν τῷ ῥηθέντι ναῷ τοῦ μεγάλου Νικολάου παππᾶν τοῦ φάλλειν καὶ ἵερουργεῖν ἐν αὐτῷ, ως ἡθισταὶ τοῖς εὐσεβέστιν χριστιανοῖς, μάλιστα τοῖς ἀξένῃ, τὸν ἐν ἱερομονάχοις τιμιώτατον, τὸν πνευματικὸν [πατέρα] κύριον Νεόφυτον καὶ τὴν συνοδίαν αὐτοῦ, τὸν τε κύριον Ἀνθίμον ἐκ τοῦ Μουτζιάδες καὶ τὸν Θεοφάνιον ἐκ τοῦ Μιρήσου, δπως πράττοντες καλὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ θεαρέστως πολιτευόμενοι ἔσονται οἰκονόμοι καὶ δεσπόται τῆς ῥηθείσης ἐκκλησίας μετὰ πάντων ὃν ἔχει κτημάτων κινητῶν [καὶ] ἀκινήτων. ἔτι διατάσσομαι περὶ τοὺς Βαρλααμίτας τοὺς ἀδελφούς, ἵνα ἔχουσιν φροντίδα οἱ ἐν τῷ Λεπενῷ διτες τοῦ ἀποδέχεσθαι αὐτοὺς ἀσπασίως ως κτίτορας, δταν τοῦ καιροῦ καλοῦντος η̄ κατεπεγούσης ἀνάγκης, καὶ ἐν θέρει, καὶ ἐν χειμῶνι παροδικῶς ἔκεισε διὰ δουλείας ἀπέρχονται, καὶ τιμᾶν αὐτούς, ως δεῖ, καὶ φιλοφρόνως δεξιεύσθαι καὶ παρέχειν αὐτοῖς ἀφθόνως ως ἀδελφοῖς καὶ οὐκ ως ἀλλοτρίοις τὰ χρειαζόμενα, τοῖς μὲν ἀνθρώποις τὰ ἀναγκαῖα, τοῖς δὲ ζώοις αὐτῶν κριθῆν καὶ τὴν ἀλλην ἀνάπτωσιν. ἀλλ' ἔτι καὶ τοὺς Βαρλααμίτας διατασσόμεθα, ἵνα μὴ ἀπανθρώπως πρὸς τοὺς Λεπενιώτας φερόμενοι καὶ οἴα κτίτορες ἐπαιρόμενοι καὶ τὰ προσόντα ἔκεισε γρόφιμα καὶ πότιμα αὐθαδῶς τε καὶ ἔξουσιαστικῶς ἀναισχυντοῦντες ἀμέτρως ἀρπάζοντες καὶ ἀπρεπῶς διαφθείρουσιν, ἀλλ' ἐπιεικῶς τε καὶ εὐλαβῶς μετὰ πάσης εὐσχημοσύνης καὶ ίλαρότητος, καθάπερ φίλοι πρὸς φίλους καὶ πρὸς ἀδελφούς ἀδελφοί. ἔτι διατάσσομαι τοῖς Λεπενιώτας, σοι, τῷ ῥηθέντι ἱερομονάχῳ καρίῳ Νεοφύτῳ, τῷ πνευματικῷ [πατρί], καὶ τῇ συνοδίᾳ τῇ σῇ, ἵνα διάγητε ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐλαβείᾳ καὶ ἀγάπῃ ἀγυπτοκρίτῳ χωρίς τινος μήνιδος καὶ μητσικακίας, ἕριδός τε καὶ φιλονεικείας καὶ παντὸς μίσους καὶ ἔγχρας καὶ ἀλλης σίασον κακίας, σκανδάλων καὶ γογγυσμῶν, ως τοῦ Χριστοῦ μαθηταὶ θέλοντες καὶ εἶναι καὶ λέγεσθαι· καὶ γάρ ἔκεινος οὗτω φησὶν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις „ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, δτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἔστε, ἐὰν ἀγαπᾶτε ἀλλήλους“. καὶ δ τούτου γνήσιος μαθητῆς, Ἰωάννης ὁ θεολόγος, „ὁ θεός“, λέγων, „ἀγάπη ἔστιν, καὶ δ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ“ τὰ αὐτὰ καὶ συνωδὰ τούτοις καὶ η̄ οὐρανομήκης ψυχή, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ὁ μεγάλος Παῦλος φάσκων· „ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν καὶ ίδω τὰ μυστήρια πάντα, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου, ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς τῆχων καὶ κύμβαλον ἀλαλάζον“· ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἐκ τῶν πολλῶν δλίγα ἀνέμνησά σοι καὶ παραιγῶ σοι τὴν ἀγαπὴν περὶ πολλοῦ ὑπὲρ πάσας τὰς ἀρετὰς ἀπρίξ κατέγειν καὶ δλη ψυχῇ ἀσπάσαι μετὰ καὶ πάντας τοὺς ὑπό σε, καὶ οὕτως ως ἐνάρετον καὶ εὐ-

λαβῇ διδόμενοι ἀδειαν τοῦ δεσπόζειν καὶ χυριεῖν πάντα τὰ τοῦ ναοῦ πράγματα, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, ἐργαζόμενοι τὰ προσήκοντα καὶ ποιοῦντες τὰ καλλιστα. καὶ μετὰ θάνατον ὑμῶν ἔσονται διάδοχοι οἱ καλόγεροι ὑμῶν πράττοντες καὶ οὗτοι τὰ εὐάρεστα, καθὼς δεδηλώκαμεν, καὶ μηδεὶς ἔσται ὁ ἀντιλέγων ὑμῖν ἢ παρενοχλῶν ἢ πειράζων ἢ ἀθετῶν τὸ παρὸν διαθηκῶν ἡμέτερον γράμμα. εἰ δέ τις ἀντιτένων καὶ ἀπειθῶν ἐπὶ τούτῳ φανῆσεται, ὅποιας δ' ἂν μοίρας εἴη, ιερωμένος ἢ λαϊκός, ξέει τὰς ἀράς τῶν τούτων καὶ η' θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων καὶ πάντων τῶν ἀγίων καὶ ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων, ὅμοι δέ γε καὶ τὸν μεγ[άλον] Νικόλαον ἀντιδικον ἐν τῷ νῦν αἰώνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, διὰ παραχωρήσαι κύριος διθέος τινι τῶν γριστιανῶν πεπονθέναι καὶ τοιαύτῃ ἀρᾶ περιπεσεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ταῦτα διεταξάμεθα, οὕτω καὶ θέλομεν μένειν βεβαίως τὰ γεγραμμένα καὶ ἀπαρασάλευτα εἰς αἰώνα τὸν ἀπαντά, ἐνώπιον παντός τε δικαστικοῦ προσώπου, ἀργόντων καὶ ἀρχομένων, ιερωμένων καὶ λαϊκῶν· τούτου γάρ χάριν ἐγεγόνει καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον διατακτήριον γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῷ εἰρημένῳ πνευματικῷ πατρὶ, κυρῷ Νεοφύτῳ, καὶ τῇ συνοδίᾳ αὐτοῦ εἰς ἀσφάλειαν, ἐν μηνὶ σεπτεμβρίῳ κε', ἐπὶ ἔτους ζυη' ἵνδ. η' †.

Archet. chart. in monasterio Barlaam Meteororum. Ediderunt Duchesne et Bayet, Mémoire sur une mission au mont Athos. Paris. 1876. p. 234.

XV. 7305—1797, mense martio, ind. XV.

Patriarcha Gregorius V. monasterio Vivificae Fontis in insula Poro confirmat jus stauropegium.

† Γρηγόριος, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† "Οσα μὲν κατὰ τοὺς θείους θεσμοὺς καὶ τοὺς ιεροὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας τυγχάνει διακιβερνώμενα, πολλὴν ἔχουσι τὴν χάριν παρὰ θεῷ καὶ τὸ χλέος μέγιστον, δισα δὲ τούναντίον παραβαίνει τῶν ὅρων ἐκτρεπόμενα, ἐν τούτοις προφανής καὶ ἡ ἀκοσμία, κατάδηλος ἡ φθορὰ καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ τῶν φυγῶν ἀπώλεια· εἰ γάρ, καθάπερ οἱ περὶ τῶν καθ' ἔκκλησιῶν νόμοι, οὕτω καὶ οἱ περὶ τῶν σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων τῶν ὑπὸ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἀπαρατρέπτως διεφυλάττοντο καὶ τῆς κατὰ νόμους ἐπιμελείας καὶ προστασίας κάκεῖνα τῆςιοῦντο παρὰ τῶν ἀεὶ πατριαρχευόντων, οὐκ ἂν τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὰ δεινὰ τοῖς μοναστηρίοις συγέβαινεν. ἀλλ' ἐπειδὴ, οὐκ οἶδακεν δικαὶος, τῶν ιερῶν παρημελημένων νόμων εἰς τοσαῦτην προήλθον ἀκαταστασίαν καὶ

έλεεινήν ἀπώλειαν τὰ ίερά ταῦτα καταγώγια, διὰ ταῦτα εὐθὺς ἀνείληφσιν ἡμῖν τοὺς οἴκους τοῦ παγκοίνου πνευματικοῦ τούτου σκάφους ἔδρᾶς πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ παρημελημένα αὐτὰ εὐαγῆ μοναστήρια διορθώσασθαι, ἀφορῶσι πρὸς τὸ ἐκείνων συμφέρον, ὡς μέλει γνήσια ὅντα τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τῷ σταυροπηγιακῷ καὶ πατριαρχικῷ προνομίῳ τετιμημένα, ἀλλως τε οὐδὲ καινούς τινας ἀφ' ἑαυτῶν γόμους φέρουσιν, ἀλλ' ἀρχαίους ἀναγεμένους καὶ γεραρούς· τὴν γάρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων προστασίαν τοῖς ἐπισκόποις ἐπιτρέπουσιν οἱ ιεροὶ γόμοι καὶ κανόνες, τὸν τοῦ θεοῦ φόβον προτίθεσθαι διακελευόμενοι, ἵνα, εἰ γε δέοιντο, καὶ αὐτοὶ μεταλαμβάνωσι, δην τρόπον δ λῃ' τῶν ἀγίων ἀποστόλων κανὼν καὶ δικαίων τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ιερᾶς συνόδου καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ διτετάκτη καὶ εβ' καὶ τῆς ἐν Ἀγιάσσοις διδόντες, ὡστε μεταλαμβάνειν μὲν καὶ αὐτοὺς τῶν δεόντων, εἰ γε δέοιντο, πρὸς τὰς ἑαυτῶν χρείας, τὴν δὲ περὶ ἐπιμέλειαν μεγίστην τε καὶ ὡς θεοῦ ἐφορῶντος ποιεῖσθαι, ἵνα προστατεύωσιν αὐτῶν καὶ οἰκονόμους καὶ ἐπιτρόπους καὶ ἥγουμένους ἀποκαθιστῶσιν ἐν αὐτοῖς καλῶς περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ βελτιώσεως τούτων ἐπιμελούμενοι, ἵνα μὴ δι' ἀμέλειαν ἔνοχοι γένωνται τοῖς ἐκ τῶν γόμων ἐπιτιμίοις, οἱ δὲ οἰκονόμοι, ἥγειμενοι τε καὶ ἐπίτροποι διαμένωσιν ὑπὸ τὴν ἑξουσίαν τῶν ἐπισκόπων καὶ δίκαια τῆς ἀδείας αὐτῶν μήτε πωλῶσι μοναστηριακόν τι κτῆμα, ἀλλ' οἰκονόμωσι καλῶς πρὸς τὴν ἐκείνων δόηγίαν καὶ ἀδείαν, δπως μὴ καὶ αὐτοὶ ὡς ἀνατρέποντες τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τούτους δρους καὶ κανόνας βαρυτάτοις ὑποπέσωσι τοῖς ἐπιτιμίοις καὶ τιμωρίαις. ταῦτα μὲν οὖν οἱ θεῖοι νόμοι ἀποφαίνονται περὶ τῶν ιερῶν μοναστηρίων, τούτων δὲ τὰ μὲν τοῖς κατὰ τόπουν ἐπιτετραμμένοις ἐνοριακὰ τῆς προσηκούσης ἀρχιερατικῆς, ὡς εἰκός, ἐπ' αὐξήσει τυγχάνει ἐπιμελείας, μόνα δὲ τὰ τῇ σταυροπηγιακῇ ἀξίᾳ τετιμημένα οὐκ οἶδαμεν διπως πρὸ χρόνων πολλῶν παρημέληται. καὶ δέον ὡς θεοῦ ἐφορῶντος διοικεῖσθαι αὐτὰ καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἐπιμελείας τῆς ἀναλόγου ἀξιόνοσθαι, δπως αὐτοῖς τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ὑπάρχοντα διαμένη, περιποιῶνται δὲ τὰ προσγενησόμενα δὲν, τῶν δὲ φαύλων τὰ μὲν προσόντα ἀποδιοπομπῶνται, τὰ δὲ συμβησόμενα δην διακωλύωνται· τοιαύτην οὖν κατὰ νόμους τὴν ὑπὲρ αὐτῶν πάντων τῶν σταυροπηγιακῶν ἡμῶν μοναστηρίων καθόλου φροντίδα καταβάλλομεν, ἐκτιθέμενοι κατὰ κοινὴν γνώμην καὶ συνοδικὴν διάγνωσιν ιερὸν τόμον, ἀποφαινόμενον συνῳδὰ τοῖς ιεροῖς νόμοις καὶ τοῖς ὡδεῖς γραφομένοις περὶ τῆς εἰς τὸ ἔντες ἀρίστης διοικήσεως ἐκάστου σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου καὶ εὐνομίας τῶν ἀσκουμένων δσιωτάτων πατέρων καὶ τῆς δυνατῆς αντι-

λήψεως καὶ ἀμέσου προστασίας αὐτῶν παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκ-
κλησίας, ἀναγεοῦντες τὰ παλαιγενῆ πατριαρχικὰ καὶ συνοδικὰ αὐτῶν σιγιλλια δω-
ρεάν, καὶ ἐπικυροῦντες ὅπαξ τὰ σταυροπηγιακὰ αὐτῶν προνόμια εἰς διηνεκῆ συ-
τήρησιν αὐτῶν καὶ ἀσφάλειαν, μὴ δεόμενά ποτε ἀνανεώσεως καὶ ἐπικυρώσεως, ὡς
καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πόρῳ τῆς ἐπαρχίας Αἰγίνης Ἱερὸν καὶ σεβάσμων μονα-
στήριον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἐνεφανίσθη γάρ τῇ ἡμῖν πατριαρχικὸν συνοδικὸν
σιγιλλιῶδες γράμματα τοῦ ἀριθμοῦ ἐν πατριάρχαις Παισίου, δηλωτικόν, διὰ δὲ τότε
μητροπολίτης Ἀθηνῶν Ἰάκωβος κατὰ τὴν ἀκρώρειαν τῆς νήσου ταύτης θεάμψειλα
κινούμενος ἐξ ίδίων τε [ἀναλωμάτων] καὶ ἐξ ἐλεημοσυνῶν τῶν χριστιανῶν ἀνήγειρε
τὸ μοναστήριον τούτο ὑπὸ σταυροπηγιακῆ ἀξίᾳ ἐν τῇ φηθείσῃ τοποθεσίᾳ, διότι ἔστι
καὶ πηγὴ ἀναβλύζουσα αὐτόματος καὶ ἀναδίδουσα ἀγίασμα λαμπτικὸν τοῖς μετ' εὐλα-
βείας προσερχομένοις χριστιανοῖς πρός τε ἄλλα νοσήματα καὶ πρὸς τὸ τῆς λιθιάσεως
πάθος, διαλύνον αὐτὸν εἰς τὸ παντελές, οὔπερ καὶ ἀλλοις εἶναι πολλοὺς μάρτυρας
ὑγιασθέντας καὶ ἀνασωθέντας τοῦ πάθους τούτου καὶ ἔκεινον τὸν μακαρίτην Ἀθηνῶν,
κακῶς πάσχοντα τὴν λιθίασιν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους, εἴτα τῇ χάριτι τοῦ ἀγίασματος
τούτου ἀπαλλαγέντα καὶ δι' δλου ἐλευθερωθέντα, καὶ ἀποφαινόμενον, ἵνα τὸ μονα-
στήριον τούτο μετὰ τῶν μετοχῶν, παρεκκλησίων καὶ μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν
κτημάτων καὶ πραγμάτων αὐτοῦ ὑπάρχη σταυροπήγιον. εἰς ἀνακαίνασιν οὖν τούτου
γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ
ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν,
ἵνα τὸ φηθὲν μοναστήριον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τὸ ἐν τῇ νήσῳ Πόρῳ τῆς ἐπαρ-
χίας Αἰγίνης μετὰ τῶν μετοχῶν, παρεκκλησίων καὶ λοιπῶν κτημάτων καὶ πραγ-
μάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, τῶν τε τῇ ἡδη δητῶν
καὶ τῶν εἰσέπειτα προσγενησομένων ἀν., ὡς ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, οὗτω καὶ εἰς
τὸν ἐξῆς ἀπαντα χρόνον ὑπάρχη καὶ λέγηται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται ἡμέ-
τερον πατριαρχικὸν σταυροπηγιακόν, ἀδούλωτον, ἀκαταπάτητον καὶ δλως ἀνεν-
χλητον, παρ' οὐτινοσοῦν προσώπου Ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ
τοῦ κανονικοῦ πατριαρχικοῦ δνόματος, ἔχον καὶ τὸ προνόμιον κατὰ πατριαρχικὴν
φιλοτιμίαν, ὥστε τὸν κατὰ καιροὺς ἐν αὐτῷ τριγούμενον ἐν ταῖς ἑορτασίμοις ἡμέραις
φορεῖν ἐπ' ἐκκλησίας μανδύαν προχειριζόμενον καὶ πατερίτεαν¹⁾). καὶ πρῶτον
μὲν ὑπάρχη ἀπηλλαγμένον πάσης ἐξαρχικῆς ἐξουσίας καὶ δεσποτείας. δεύτερον
δὲ λόγῳ ὑποταγῆς ἀποδιδῷ καθ' ἕκαστον ἔτος ἀπαραιτήτως γρόσια ἐξήκοντα εἰς
τὸ κοινὸν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ λαμβάνῃ ἐξοφλη-

¹⁾ μανδύαν — πατερίτεαν Κ.

τικήν ἀπόδειξιν κατὰ τὸ ὕσος τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ οὕτως ἀναλαβὸν τὸ ἀρχαῖον γεραρὸν τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας προνόμιον καὶ καλῶς διοικούμενον, ὡς μέλος γνήσιον τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτου πατριαρχικοῦ, ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου δὲ ἐν αὐτῷ κατὰ καιροὺς ἥγούμενος, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, οἵτις καὶ αὐτὸς γράφη ἀμέσως πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ ἀξιώται τῆς προστηκούσης ὑπερασπίσεως ἐν ταῖς συμβαινούσαις χρείαις καὶ ὑποθέσεσι. τρίτον, θιασυλάττωνται καταγεγραμμέναι ἐν τῷ διωρισμένῳ κώδικι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἵπανται τὰ κτήματα καὶ ἀστερώματα αὐτῶν καὶ τὰ χρέη καὶ τὸ τοῦ ἥγουμένου νόμα. τέταρτον δὲ τὸ σιγίλλιον αὐτοῦ ἔχῃ μένειν¹⁾ ἀπαράτρεπτον καὶ²⁾ ἀπαράζαστον, μὴ δεδμενὸν ποτε ἀνανεώσεως καὶ ἐπικυρώσεως ἐκκλησιαστικῆς. πέμπτον, μηδεὶς τοῦ λοιποῦ γίγνηται ἐν αὐτῷ ἥγούμενος ἀνευ γράμματος πατριαρχικοῦ καὶ οἰνοδικοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴν Ἐλωνται αὐτὸν γνώμῃ κοινῇ οἱ συγκοινοβιάται πατέρες, τότε ἀποστέλλονται παρ' αὐτῶν κοινῇ ἐνυπόγραφος καὶ ἐνσφράγιστος ἀναφορὰ περὶ τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς πρὸς τὸν κατὰ καιροὺς οἰκουμενικὸν πατριάρχην, καὶ οὕτω δι' ἐκκλησιαστικοῦ γράμματος ἀποκαθιστᾶται ὁ ἥγούμενος τοῦ μοναστηρίου τούτου, σημειουμένου καὶ τοῦ δνόματος αὐτοῦ ἐν τῷ ῥῆθέντι κώδικι, δφείλων κατ' ἔτος ἐξαποστέλλειν ἀχριβῆ ἐνυπόγραφον καὶ ἐνσφράγιστον καταγραφὴν τῶν τοῦ ἔτους ἐκείνου μοναστηριακῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων. ἕκτον, ἡ σφραγὶς τοῦ μοναστηρίου διαιρεθῇ εἰς τμῆματα τέσσαρα, καὶ ἡ μὲν λαβὴ παρακατατεθειμένη ὑπάρχῃ τῷ ἥγουμένῳ, τὰ δὲ τέσσαρα τμῆματα τέσσαροι συγκοινοβιάταις πατράσιν ἐκλεγομένοις κοινῶς παρὰ πάντων τῶν συγκοινοβιατῶν πατέρων. Ἐβδομόν, οἱ ἐπιτετραμμένοι τὰ τέσσαρα τμῆματα καὶ τὴν λαβὴν μὴ ἔχωσιν ἀδειαν καθ' ἑαυτὸν σφραγίζειν μοναστηριακὰς χρεωστικὰς δμολογίας, ἀλλ' ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν προκριτωτέρων ἐν τοῖς κοινοβιάταις ὑπογραφομένων κάκείνων ἴδαις χερούν, αἱ δὲ μὴ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον γεγραμμέναι καὶ ἐσφραγισμέναι δμολογίαι νομίζωνται μὴ τοῦ μοναστηρίου, ἀλλ' ἴδιαι τῶν κατ' ἴδιαν σφραγισάντων, καὶ ἐκεῖνοι ἐξ ἴδιων ἀποπληρῶσι τὰς ἐμπειρεγούσας ἐν ταῖς τοιαύταις δμολογίαις χρηματικὰς ποσότητας, οὗτοι δέ, δηλαδὴ ὁ ἥγούμενος μετὰ τῶν τεσσάρων τῶν ἐπιτετραμμένων τὰ τῆς σφραγίδος τμῆματα, ἔχωσι πᾶσαν πληρεξουσιότητα τῆς ἐκκλησίας ἐπιτιμᾶν, σωφρονίζειν, ἀποβάλλειν ἐκ τῆς μονῆς τοὺς ἀτακτοῦντας καὶ τοὺς ἐκνευροῦντας τοὺς μετερχομένους τὸ ἀθλὸν τῆς ἀσκήσεως καὶ μὴ πειθομένους, τελευταῖον διὰ κοινῆς αὐτῶν ἀναφορᾶς ἀναγγέλλειν τὴν ἐκκλησίαν. Ὁγδοον, μηδεὶς τοῦ μοναστηρίου τούτου δύναται τοῦ λοιποῦ πωλεῖν μοναστηριακὸν ὑποστατικὸν ἀνευ τῆς νομίμου εἰδήσεως τοῦ κατὰ

¹⁾ μένον Κ. ²⁾ ὡς Κ.

καιρὸν οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, εἰ μὴ μόνον τὰς κατ' ἔτος ἐπικαρπίας καὶ τὰ γεννήματα καὶ τὰ μοναστηριακὰ θρέμματα διὰ τὰς ἀναγκαῖας αὐτῶν χρείας. ἔννατον, ἐπειδὴν ἐν χρείᾳ χειροτονίας γένωνται, ἔχωσιν ἀδειαν προσκαλεῖν εἰς τὸ σταυροπηγιακὸν ἡμῶν τοῦτο μοναστήριον, διὸ δὲ βούλωνται τῶν ἀρχιερέων, φέροντα ἔγγραφον ἀδειαν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐπὶ τῷ ἐπιτελεῖν αὐτὰ μετὰ πάσης τῆς κανονικῆς παραπρήσεως. Δέκατον δὲ καὶ τελευταῖον, διεβλουσιν οἱ ἐν αὐτῷ συνασκούμενοι δοσιώτατοι πατέρες φυλάττειν τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐκτεθέντα ἀπαράτρεπτα καὶ ἀπαράβατα διὰ παντὸς καὶ πείθεσθαι τῷ κατὰ καιροὺς ἡγουμένῳ καὶ διάγειν σεμνῶς, εἰρηνικῶς καὶ ἀμέμπτως κατὰ τὸν τύπον τοῦ μοναστηριακοῦ ἐπαγγέλματος, ἀφορῶντες πρὸς τὴν κοσμιότητα αὐτῶν καὶ τὴν κατὰ θεὸν διαγωγὴν καὶ πολιτείαν καὶ πρὸς τὴν βελτίωσιν καὶ αὔξησιν τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν τούτου σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου, ἐπόμενοι τῷ θεοφιλεῖ σκοπῷ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγρύπνιας προνοσύσης περὶ τῆς εὐσταθείας τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ σταυροπηγιακῶν Ἱερῶν μοναστηρίων καὶ ἐν ταῖς Ἱερᾶς ἀκολουθίαις διαφυλάττειν τὴν ἀρχαίαν διατύπωσιν ἀπαράτρεπτον. Δοτις δὲ καὶ δποῖος τῶν χριστιανῶν, ἵερωμένος τῇ λαϊκὸς δποιασσοῦν ταξιαρχῶς καὶ βαθμοῦ, τολμήσει παραβῆναι δπωσοῦν τὰ ἐν τῷ παρόντι νομίμως καὶ κανονικῶς ἀποφανθέντα καὶ ἀνατρέψαι τι τῶν ἀνωτέρω καταγεγραμμένων, δ τοιοῦτος ἀφωρισμένος εἶη καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἀλιτος καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραις ὑπεύθυνος καὶ ὑπόδικος καὶ ἔνοχος τῷ αἰωνίῳ πυρὶ τῆς γεέννης. Βοεν εἰς ἔνδειξιν καὶ διηγεκῆ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα, καταστρωθὲν καν τῷ Ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ μεγάλης ἐκκλησίας τῷ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ διορισθέντι, καὶ ἐδόθη εἰς τὸ ὅρθιν μοναστήριον ἐν ἔτει σωτηρίω χιλιοστῷ ἐπτακοσιοστῷ ἐννενηκοστῷ ἐβδόμῳ κατὰ μῆνα μάρτιον ἐπινεμήσεως πρώτης †.

† Γρηγόριος, ἐλέου Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

Orig. membr. in tabulario monasterii cum bulla plumbea pendent. Edidit Euthymius Kastorches in libro: Ἀττικὸν ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1885. Athenis. 1884. p. 355. cum adnotatione: ἔπονται ἔνδεκα ὑπογραφαι συνοδικῶν, καὶ ὑπ' αὐτὰς προσαρτᾶται ἐν τῇ μεμβράνῃ μολυβδίνῃ στρογγύλῃ πλάξ διαμέτρου 0,5 γ. μ. ἐξ ἓνὸς φέρουσα εἰκόνα τῆς Θεομήτορος ἐν ἀγκάλαις ἔχοντος τὸν Χριστὸν καὶ ἐπιγραφήν: ΜΡ ΘΥ; ἐξ ἑτέρου δὲ τὴν ἐπιγραφὴν τὴνδε. † Γρηγόριος, ἐλέου Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, αὐτὶς †. τῆς μεμβράνης τὸ μῆκος εἶναι 0,80 καὶ τὸ πλάτος 0,50 γράμματα. μέτρου.

XIII.

Typica.

I. 6585—1077, mense martio, ind. XV.

Typicum hospitii pauperum in civitate Rhaedesti et coenobii Sancti Salvatoris Valde Misericordis in Urbe editum a Michaele Attaliata, conditore sacrarum aedium.

Διάταξις σὺν θεῷ γενομένη παρὰ Μιχαὴλ πατρίκου, ἀνθυπάτου, χριτοῦ ἐπὶ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τοῦ βήλου, τοῦ Ἀτταλειάτου, ἐπὶ τῷ παρ' αὐτοῦ συστάντι πτωχοτροφείῳ καὶ τῷ μοναστηρίῳ, καθὼς διεῖλει τελεῖσθαι τὰ ἐπ' αὐτοῖς ἄχρις αἰώνος, εἰς δόξαν πατρός, υἱοῦ καὶ ἀγίου πνεύματος.

† Χάρις τῷ πάντα δυναμένῳ καὶ πρὸς τὸ βέλτιον οἰκονομοῦντι θεῷ, τῇ ὁμοουσίᾳ φημὶ καὶ ἀδιαιρέτῳ καὶ ἀσυγχύτῳ Τριάδι, δι' ἧς μεγάλων δωρεῶν καὶ τὴν ἀνθρωπίην ὑπερεκπιπτόντων φύσιν ἡξιώθησαν ἀνθρωποι, καὶ εἰς τὴν πᾶν τὸ κατορθούμενον ἀναφέρεται, καὶ παρ' [ἥς]¹⁾ ἔθαυματάθησαν οἱ μηδὲ θαυμάσαι τινὰ δυνηθῆναι οἰηθέντες, διὰ τὴν ταπεινοῦσαν τούτους ἀσθένειαν. ταύτης προσκυνητῆς καὶ λάτρις ἐγὼ Μιχαὴλ, πατρίκιος, ἀνθύπατος καὶ χριτής, δὲ Ἀτταλειάτης, ἐκ παιδῶν τοῦτο τὸ σέβας διὰ τῶν πιστοτάτων γεννητόρων μου διδαχθείς, πάτριον ἔχόντων τὸ πρὸς θεὸν δρθέτομόν τε καὶ εὔγνωμον, κἀντεῦθεν ἀπολαύσας πολλῶν μὲν καὶ ποικίλων δεινῶν ἀπαλλαγῆς, ἐπὶ ζένης γενόμενος, πλειόνων δὲ εὐεργετημάτων τυχών, καὶ λόγου μετασχών διὰ τῆσδε τῆς τῶν λόγων ἀφράστου καὶ ἀκενώτου θείας πηγῆς· κτῆσιν μὲν γάρ οὐδὲν ἡντιγοῦν κατὰ τὴν τῶν λόγων μητρόπολιν καὶ βασιλίδα τῶν πόλεων ἐκ τινος τῶν ἀνιόντων κληρονομίας διεδεξάμην· ἀπῆν γάρ, τὴν εἶχον, ἐν τῇ τὴν γένεσιν ἔσχηκα, καὶ ταῖς συγγόνοις κατὰ γνώμην ἐμὴν διαγενέμηται ἀπασα, προσεπιβαλόντος κάμου τοῖς γονικοῖς τῶν οἰκείων πολλά, λόγους δὲ ζητῶν προσεκτησάμην τούτοις καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον ἐφέδια, καὶ οἵς ἀνθρωποι τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν περιορίζουσι, θεοῦ τὰ ἐμὰ πάντα, καθὰ προδιείληπται, διεξάγοντος, καὶ τῇ τοῦ βίου ῥιζιώνῃ καὶ ἀφελεῖᾳ τὴν θείαν

¹⁾ Supplevit S.

ἀντίληψιν δι' ἄκρων ἀγαθότητα ἀντεισάγοντος, καὶ προνοίας ὅροις ὑπαταλήπτοις ἀντιλαμβανομένου τοῦ πτώματος, ταύτη τοι καὶ πολὺ μὲν τὸ δέξαν ἡμῖν ἀντίθεσθαι, καὶ βασκανίας περιβάλλειν κακοῖς, καὶ πρὸ πάντων ἡ τοῦ γένους ἀπαλλοτρίωσις, πάντα δ' εἰς παρ' ἡμῖν ἀπροσδόκητον καὶ ἀσινές ἐναπέληξαν· καταβίους δ' ἀπὸ μογώτιδος βιοτῆς εἰς συζυγίαν ἐπὶ χρόνους τινάς, καὶ τὴν σύζυγον κοινῷ θανάτῳ ἐν ἀκμῇ τῆς ἡρας ἀποβαλλών, οὐδὲν ἔσχον ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης βουλήσεως, τὴν μικρόν τι καὶ οὐδὲν κατάλυμα, συγχινέσας αὐτῇ πάντα θεῶ παρεχομένη διὰ τῆς εἰς τοὺς πένητας μεταδόσεως, καὶ τῷ τῆς ἐπιτροπῆς δικαίῳ, μετὰ καὶ τῆς ιδίας αὐτῆς μητρὸς ὑπουργήσας ἀνεμποδίστως τῷ ταύτης θελήματι, καὶ ἀπαντά σὺν αὐτῇ διαδούς, πάντα δὲ τὰ προσόντα μοι δι' ἀγαθῆς ἐπεκτησάμην πίστεως οἶκοθεν καὶ τὸ κτῆμα ταύτης τοῦ Σελοκάκα¹⁾) δέσει τιμήματος ἀδροτάτου ἕγραψα, προστάξει βασιλικῇ τοῦ νομοφύλακος διθέντος ἐπὶ τῇ πράσει κουράτωρος εἰς τόπον ἐμὸν ἄμα τῇ συνεπιτρόπῳ καὶ πενθερᾷ μου, καθὼς καὶ ἡ πρᾶσις καὶ τὸ ἐπιγεγονός ὑπόμνημα διαγορεύει σαφέστατα, ἐν ᾧτινι πράσει περιεβληπται καὶ σπως τὸ τοῦ κτήματος τοῦ Βανίτζη διπλαν τίμημα εἰς διάδοσιν πενήτων ἀνελλιπῶς προκεχώρηκε. τοιούτων οὖν καὶ τηλικούτων τετυχρικῶς ἀγαθῶν ὑπὸ τῆς παντοχρατορικῆς καὶ φιλανθρώπου καὶ φιλοικτίρμονος δεξιᾶς ἐγὼ δ' ἀμαρτωλὸς καὶ πάντων ἀνάξιος, ὡς καὶ ἀπὸ ξένης καὶ ταπεινῆς τύχης εἰς γενέσθαι τῶν τῆς συγχλήτου βουλῆς, καὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν βουλευτῶν, οὓς καὶ ἀριστοχρατικοὺς διπλαιοὺς λόγοις οἶδε καλεῖν, καὶ τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν πολιτικῶν δικαστῶν συκαταλεγῆναι, καὶ τιμαῖς δημοσίαις ἐναβρυνθῆναι, ὥφειλον πάντως τῷ τῶν τοσούτων ἀγαθῶν διοτῆρι θεῶ ἀναλογοῦσαν τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ ἀξιόχρεων συνεισενεγκεῖν. ἀναγκαίως μὲν οὖν ὥφειλον τοῦτο, καὶ ἀπόρως εἶχον διὰ τὴν ἀνθρωπίνην δισθενεῖαν, εἰ δ' οὖν, ἀλλά γε τοῦ ἐφίκτου περὶ τὴν τοῦ βελτίονος κρίσιν τε καὶ διάκρισιν τὸ παράπον μὴ ἐκπεσεῖν. ἐγὼ δὲ τούναντίον ἔμεινα δι' δλης ζωῆς παροργίζων τὴν ἀφατον αὐτοῦ πρός με μακροθυμίαν καὶ ἀγαθότητα πολλοῖς καὶ χαλεποῖς πλημμελήμασιν, ἀνθ' ὧν καὶ τῶν ἡπειρημένων τοῖς ἀμαρτάνουσι κολαστηρίων δεινοτέροις ὑποπεσεῖν ἐμαυτὸν κατακέχρικα, οὐ μόνον ὡς εἰδὼς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου μου καὶ μὴ ποιῶν τοῦτο, καὶ τὸ δοθέν μοι τάλαντον ἄκαρπον δμοῦ καὶ ἀτοχον ἀποδεῖξας καὶ χεῖρον ἀπεργασάμενος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀμνήμων γενόμενος τῶν θείων αὐτοῦ δωρημάτων καὶ χαρισμάτων καὶ τῆς κατὰ βίον εὐρύτητος καὶ ἀνεπίστροφος διαμείνας ἀπὸ τῶν πονηρῶν, πονηρᾳ συνηθείᾳ καὶ βαρυχαρδίᾳ

¹⁾ Εὐλοκάκα S., sed vide inferius in Typico et documentum p. 145 huic voluminis.

γνώμη κεκρατημένος. ἐπειδὴ δὲ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἀβυσσον τῆς ἀνυπερβλήτου χρηστότητος καὶ φιλανθρωπίας αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς μᾶλιστα τοὺς ἀμαρτωλούς ἐπεδείξατο, καὶ λίαν κηδεμονικῶς ἔχει πρὸς τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, καθὼς λόγῳ ἐδίδαξε καὶ ἔργοις παρέδειξεν δὲ τῶν δλῶν σωτὴρ καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διὰ ταῦτα εἰς τοσοῦτον ὄψις καὶ ἀπειρον μέγεθος τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ ἀφορῶν, καὶ εἰς τούτον μόνον τὸν θείον αὐτοῦ καὶ σωτῆριον λόγον ἐπεριεῖδό μενος, καθότι τοσοῦτον τὴν γάπησε τὸν κόσμον δὲ θεός, ὅστε τὸν μονογενῆ μὲν αὐτοῦ τὸν ἀγαπητὸν λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν δέδωκε τῶν ἀμαρτωλῶν, ἵνα πᾶς δὲ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζῶνταν αἰώνιον, ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς τὴν ἐλπίδα μου πᾶσαν ἀνατιθείς, οὐκ ἀπογινώσκω τὴν σωτηρίαν μου, εἰδὼς ἀκριβῶς, διὰ μεῖζονος καταδίκης πεπείραται ὁ ἀπογινώσκων, καὶ πῦρ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς ἐπανάπτει, τοιαύτην ὅλην ἐπισωρεύων ἀπογενομένου λογισμοῦ· οὐ γάρ ἔστιν οὐδένα¹⁾ τῶν ἀπάντων ἐκφυγεῖν τὸν οὐ πάντων τῇ πνοῇ ἐν χειρὶ, πάντων δὲ φοβερώτερόν τε καὶ δυστυχέστερον τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος τινά, ὡς ἐκ διαμέτρου τῆς εἰς θεὸν ἐλπίδος καὶ τῆς ἐντεῦθεν σωτηρίας γενόμενον. ὃν ἀπάντων τῶν τὰς ἐλπίδας λόγῳ σβενύντων λογισμῶν ἀνώτεροι καὶ ἡμεῖς καὶ δσα²⁾ τῆς σῆς χειρὸς καὶ πίστεως ἔργα καθίστανται, συντηρηθείημεν, ὡς πανταρχικὴ· καὶ δμοούσιε Τριάς, ἐς ἀεί. ταῦτ' οὖν βεβαίως καὶ ἀληθῶς ἀναλογιζόμενος, καὶ τὰς διαδεξομένας ἐκεῖθεν λογοποίας εἰς νοῦν καθ' ἔκάστην βαλλόμενος, καὶ τὸ τῆς δίκης ἀφυκτὸν διηγεκώς λογιζόμενος, εἰς ἔργασίαν τινὸς ἔργου ἀγαθοῦ προεθυμήθην ἐλθεῖν. πρὸς εὐαρέστησιν μικρὸν γοῦν τινὰ τοῦ πλουσίως ἐφ' ἡμᾶς ἐκχέοντος τὸν αὐτοῦ ἔλεον, καὶ ἀπὸ τῆς ὑπηργμένης μοι κτήσεως κατὰ τὴν τοποθεσίαν τῆς Ραιδεστοῦ, τῷ ἀφάτῳ ἐλέει αὐτοῦ οἰκονομῆσαι τι δεόντως, καὶ ὡς αὐτῷ ἀρεστόν τε καὶ εὐαπόδεκτον, πεπεισμένος, διὰ μικρὸν ἀφορμὴν λαβῆς παρ' ἡμῶν ἐκζητεῖ ὁ πολυεύσπλαγχνος καὶ πανυπεράγαθος ἡμῶν θεός, ἵνα τὴν δλην αὐτοῦ χρηστότητα καὶ φιλανθρωπίαν εἰς ἡμᾶς ἐπιδείξηται τοὺς ἀμαρτωλούς· πολλὰ γάρ ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ ἐπηγγείλατο ὑπὲρ ταύτης μόνης τῆς πάνυ ἐλαφρᾶς αὐτοῦ ἐντολῆς, ἵν' ἐκ τῶν ἀγαθῶν ὃν ἔχομεν, μᾶλλον δὲ τῶν ἔκείνου (οὐδὲν γάρ οἰκεῖον ἡμῖν, διὰ καὶ τὸ εἶναι ἡμῖν ἐκ θεοῦ), παρέχωμεν τοῖς ἐπιδεομένοις ἡμῶν· τίς γάρ ἐκτὸς τῆς ἔκείνου φιλανθρωπίας τοιοῦτόν τι προσεδέξατο δῶρον καὶ ἀπεδέξατο, ἵνα τὰ παρ' ἑαυτοῦ καὶ ὃν [ἥ] χρῆσις μόνη [παραχωρεῖται], μὴ δόσιν ἔκείνου [καὶ] χάριν ἥγηται³⁾ καὶ προσαγωγὴν ἀλλοτρίαν; δητας οὐδείς· δικου γε καὶ ἀλλοτρίων εἰσφερομένων ἡμῖν

¹⁾ οὐδέν S. ²⁾ καὶ ὅστις §.: locus corruptus.

³⁾ καὶ ὃν χρ. μόνη καὶ δόσις

δύκοις ως ἐπίπον και μέτροις τὴν τοῦ παρέχοντος διάθεσιν χρίνομεν: οὗτος δὲ διανυπεράγαθος θεὸς ἡμῶν ἐκ τοῦ μὴ δυνός εἰς τὸ εἶναι παραγαγῶν ἡμᾶς, και πάντα ἡμῖν παρεσχηκώς, θυσίαν ἥγεῖται ταῦτα, δισπερ ἐκείνω διὰ τῆς τῶν πενήτων εὐποιίας εἰσοίσομεν, τούναντίον μετρῶν τὴν ἀντίδοσιν τῇ τοῦ διδόντος διαθέσει και μὴ τῇ ἀξίᾳ τοῦ διδούμενου· εἰ δὲ και βραδεῖς και νεναρκωμένοι πρὸς τὰ χρείττω τυγχάνομεν, και ἀγνωμοσύνη κευρήμεθα, ἀλλ' αὐτὸς ταχύς ἔστιν εἰς ἀντίληψιν, και τοσοῦτο εἰς μακροθυμίαν και συγκατάβασιν, δισον οὐδ' εἰς νοῦν λαβεῖν ἐφικτὸν ἀνθρωπίνη φύσει και διανοίᾳ, τὴν ἐπιστροφὴν ἡμῶν ἐκδεχόμενος πάντως και τὸ τῆς δργῆς ἀναβαλλόμενος ἄκρατον, ίνα καιρὸς τῇ μετανοίᾳ δοθῆ. τίς ίκανὸς¹⁾ ἐκδιηγήσασθαι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀπειρον αὐτοῦ φιλανθρωπίαν και ἀγαθότητα; δύτις οὐδείς, οὐδὲ τῶν ἐν πράξει και θεωρίᾳ τετελειωμένων ἀνδρῶν, μήτι γε ἐγὼ δ τούτων ἀμφοτέρων πολλῷ τῷ περιβότι λειπόμενος. ἀλλὰ και τοῦτο δόξα πάντως τῷ ἀγαθῷ, τῷ μηδὲ τὰ πάνυ ταπεινὰ ἀποσείσθαι, ἀλλ' ἐν τοῖς πανευτελέσι και ἐξουθενωμένοις μάλιστα εὐδοκεῖν. διὸ δὴ καὶ γάρ, εἰ και δλος ὑπάρχω αὐτοκατάκριτος και παντελῶς ἀγάξιος τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ, θαρρήσας τῷ ἀφάτῳ αὐτοῦ ἐλέει, τὴν παροῦσαν μικρὰν και πενιχρὰν ταύτην μου προσαγωγὴν ἐτόλμησα προσεγκεῖν τῇ ὑπεραφάτῳ αὐτοῦ μεγαλωσύνῃ και ἀγαθότητι. Χριστέ, προηγοῦ μοι.

α'. Περὶ τῶν ἀφιερωθέντων ἀκινήτων και τοῦ εἶναι [αὐτὰ ἀνήκοντα] εἰς [τοὺς συγγενικοὺς]²⁾ κληρονόμους μόνους, ἀνώτερα βασιλικῆς ή ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας.

Καθιερῶ οὖν μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας και θερμῆς διαθέσεως διὰ τῆς εἰς τοὺς δεομένους εὐποιίας ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ψαιδεστῷ και τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων διακειμένης ἀκινήτου μου κτήσεως αὐτῷ τῷ μεγάλῳ θεῷ και σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἐκ παρθένου τεχθέντι ἀφράστως και ὑπὲρ λόγον, σὺν τῷ ὅμοουσίῳ πατρὶ και ἀγίῳ πνεύματι, ἀπόμοιραν οὐκ ἐκ τῶν ἡττόνων ἐμοὶ και ὑποδειστέρων, ἀλλ' ἐκ τῶν χρειτόνων και τιμιωτέρων, καθὼς ἔστιν ἀξιον τῷ πάσης τιμῆς ἐπέκεινα καρποφορεῖν και προσάγειν τοὺς πίστιν εἰλικρινῆ κεκτημένους· εἰ γάρ και ἀπροσδεής και αὐτάγαθος φύσις η δημιουργός, και τὸ πᾶν συγέχουσα δόξα, η ἐνιαία θεότης και τρίφωτος, ἀλλ' η προσάρεσις οὐκ ἀβασάνιστος, οὐδ' ἀδοκίμαστος τίθεται· διὰ γάρ τοῦτο και η τοῦ Καίν θυσία οὐ θυσία ἐλογίσθη τῷ δυτὶ, ἀλλὰ κατάκρισις, ὅτι ἐκ τῶν γειρόνων και ἀπολέκτων προσῆγετο. καθιερῶ οὖν, ως προδιείληπται, ταῦτα τῷ πανοικτίρμονι και μεγάλῳ θεῷ, και κληρονόμων αὐτὸν ταῦτα,

¹⁾ τίς εἰ ix. S.

²⁾ Supplevimus ex sequentibus in typico.

τῆς προσαγωγῆς μου ἐνίστημι καὶ προνοητὴν καὶ κύριον, οὐ χεῖρον δὲ εἰπεῖν καὶ ἐκδικητὴν καὶ ἀντίθικον κατὰ τῶν βουλομένων ποτὲ καιροῦ ἢ χρόνου ἀκρωτηριάσαι ἢ παραθραύσαι· τι τῶν διατεταγμένων μοι καὶ ἀπομειῶσαι ἢ καταβαρύναι· τι τῶν προσκεχυρωμένων τῇ εὐτελεῖ ταύτῃ κληρονομίᾳ αὐτοῦ. καὶ τὸν μὲν ἐντὸς τοῦ κάστρου τῆς Ἐριζετοῦ οἰκου πτωχοτροφεῖον καλεῖσθαι τε καὶ εἶναι καὶ γνωρίζεσθαι διετυπῷ, εἰς ἔξι λέωνιν καὶ ἀφεσιν τῶν ἐμῶν πολλῶν καὶ μεγάλων καὶ ἀναρθριῶν ἀμφιτίῳν· τοῦτον γάρ τὸν οἶκον πρὸ χρόνων πολλῶν πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς μοναστήριον τὴν μοναχὴν καὶ πρωτοσπαθάρισσαν κυράν Εὐφροσύνην τὴν γυναικοθείσην μεν, (ἐν γὰρ τῷ οἴκῳ τοῦ Κρασᾶ τοῦ ἔξαδέλφου αὐτῆς ἀπεκάρη), διὰ συμφώνου πρατηρίου καὶ ἀρραβωνικοῦ ἐγγράφου κατεδέσμευσα ἀπ' αὐτῆς μετὰ καὶ τοῦ κτήματος αὐτῆς τοῦ Λιβύος ἥτοι τῶν Βαβούλου, ἐπεκτησάμην δὲ καὶ τελείως ὑστερογ τὸν μὲν οἶκον δι' ἀγορασίας ἐντελοῦς, τὸ δὲ κτήμα ἐκ διαθήκης. τὸν μέντοι εἰρημένον οἶκον ἐπεκτησάμεν παντελῶς καταπεπτωκότα καὶ εἰς γόνυ χλιθέντα καὶ ἄγρηστον, τὸ μὲν τῇ ἐκ τοῦ χρόνου σαθρότητι, τὸ δὲ καὶ τῷ ἔξαισιῷ κλόνῳ τοῦ σεισμοῦ προσεχῶς γεγονότι, καὶ ἐκ βάθρων ἀνωχοδόμησα, καὶ πολλοῖς καὶ ἀδροῖς ἀναλώμασι καὶ ἴδρωσιν ἐκ τῶν ὑστερημάτων μου κατεκόμησα· οὐ γάρ ἀφθονίαν ἔσχον τηνικαύτα, ἔτι κατὰ τοὺς τοῦ βίου πρόποδας ὅν, καὶ μηδεμίαν ἀργικὴν ἔξουσίαν περιέωσάμενος, ὅπερ καὶ μέχρι τέλους χάριτι Χριστοῦ διετήρησα, μηδεμίαν ἀρχὴν ἢ δημοσίαν δουλείαν ἐγχειρισθείς. συνήνωσα δὲ τούτῳ καὶ ὅπερ ἀντῆλλαξα καὶ ἔξωνησάμην ἀπό τε τοῦ Ψωραρίου καὶ τοῦ Ναρσῆ, καὶ ἔνα οἶκον πεποίηκα· καὶ βούλομαι τούτον ὅπαντα συνεκτικὸν ὑπάρχειν καταγώγιον τῆς τῶν ὅλων καρπῶν συνεισφορᾶς καὶ ὑποδοχῆς, καὶ τῆς τῶν ξένων πενήτων ἐπαναπαύσεως καὶ καταγωγῆς, καὶ πτωχοτροφεῖον, ως προείρηται, καὶ εἶναι καὶ δινομάζεσθαι· σὺν τούτῳ δὲ καὶ τὸν ἐν τῇ Πόλει οἶκόν μου, ὅνπερ ἔξωνησάμην ἀπὸ τῆς πρωτοσπαθαρίσσης καὶ ἀσηκρητίσσης, κυρᾶς Ἀναστασοῦς, τῆς γυναικαδέλφης μου, προστάξει βασιλικῇ διὰ κρίσεως καὶ δοκιμασίας τῶν προστεταγμένων δικαστῶν, τοῦ τε βέστου κυροῦ Μιχαήλ καὶ κοιαίστωρος τοῦ Ἀντα, καὶ τοῦ νομοφύλακος ἀφιερῶ καὶ αὐτὸν εἰς πτωχοτροφεῖον, καὶ συντίθημι ταῦτα καὶ ἐνοκοιω, ὥστε ἀλλήλοις συνέχεσθαι τε καὶ συνυπάγεσθαι καὶ συνδιοικεῖσθαι, καὶ συναρμολογεῖσθαι τῇ ἀργιτεκτονίᾳ τοῦ πνεύματος· ἡνωμένα γάρ διφειλουσιν εἶναι ἀμφω καὶ ως μέρη, καὶ μέλη συνδεδέσθαι τῷ πνεύματι, καὶ ὑπὸ τῷ αὐτῷ κληρονόμῳ καὶ διεσπότη, τῷ ἐπουρανίῳ φημὶ βασιλεῖ τελεῖν, διὰ τῆς εἰς τοὺς πένητας εὐποιίας καὶ μεταδόσεως· τυπῶ δὲ τὸν εἰρημένον οἶκον καὶ ἀφιερῶ εἰς πτωχοτροφεῖον, ἀνευ τοῦ κατωγέου τοῦ Τρικλίνου, τοῦ ὅντος σύνεγγυς καὶ ἡνωμένως τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Προδρόμου, ὅπερ κατώγεον καὶ τὴν εἰσοδούς ἔξιδον ἔχει ἐν

τῇ αὐλῇ τοῦ ἑτέρου μου οἴκου τοῦ ἀπὸ τῆς πρωτοσπαθαρίσσης, τῆς μοναχῆς χυρᾶς Εὐφροσύνης, τῆς γυναικοθείας μου, ἐξωγηθέντος μοι, καὶ ἄγευ τοῦ στενοεπιμήκους ἡλιασκοῦ τοῦ προκύπτοντος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ εἰρημένου μου οἴκου, τοῦ ἀπὸ τῆς εἰρημένης πρωτοσπαθαρίσσης καὶ μοναχῆς χυρᾶς Εὐφροσύνης ἐξωγηθέντος μοι· ταῦτα γάρ τὰ δύο, τό τε κατώγεον καὶ τὸν ἡλιαχόν, δν ἀπὸ τῆς ἀσηχρητίσσης, χυρᾶς Ἀναστασοῦ, ἐξωγησάμην, συνήγωσα τῷ αὐτῷ οἴκῳ μετὰ καὶ τοῦ τριπάτου κουβουκλείου τοῦ ἔχοντος κάτω τὸν ὄνδρυ λοιπὸν διπάντα οἴκον τὸν ἀπὸ τῆς πρωτοσπαθαρίσσης, χυρᾶς Εὐφροσύνης τῆς Βωβαίνης, τῆς θείας μου, ἐξωγησάμην· τὸν δὲ λοιπὸν διπάντα οἴκον τὸν ἀπὸ τῆς πρωτοσπαθαρίσσης καὶ ἀσηχρητίσσης, χυρᾶς Ἀναστασοῦ, ἐξωγηθέντα μοι ἀφιερῶ καὶ ποιῶ πτωχοτροφεῖον, ὃς προσδιείληπται, σὺν τῷ προειρημένῳ τῆς Ῥαιδεστοῦ οἴκῳ, μίαν κλῆσιν διείλοντα ἔχειν, καὶ ἐν πτωχοτροφεῖον λογίζεσθαι, καὶ ἔχειν ἰλαστήριον τὸν Προδρομικὸν γαρ, ἐπ' ὄνδρατι τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Πανοικτίρμονος, ὃτινι γαῶ καὶ τῷ ἐν αὐτῷ τιμωμένῳ Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ Πανοικτίρμονι, καὶ τῷ ἐν τῷ οἴκῳ μου τῆς Ῥαιδεστοῦ Θείῳ σηκῷ, διείλει εἶναι προσκεκυρώμένον ἐν δυσὶ τούτοις οίκοις ἐν πτωχοτροφεῖον, καὶ τὰ τούτοις προσαφωρισμένα κινητὰ καὶ ἀκίνητα, καὶ ἵνα καλῶνται ἐπωνύμως Πτωχοτροφεῖον τοῦ Πανοικτίρμονος· εἰ γάρ καὶ δ ναὸς οὗτος τοῦ ἐν τῇ Πόλει οἴκου μου βραχὺς καὶ πολλῶν ἐπιτερπῶν καὶ τῆς γηίνης θλης ἐπιδεής, ἀλλὰ χάριτος μεγάλης τῇ τοῦ Θεοῦ ἥξισται χάριτι, καὶ ἐξ ἐπιπνοίας θειοτέρας οὐκ δλίγαι θεοσημεῖαι ἐν τούτῳ γίνονται, καὶ πτυγὴ ἐλέους δοκεῖ διὰ τῆς εἰς τοὺς πένητας εὐποιίας, δι' τῆς μόνης Θεὸς θεραπεύεται, καὶ περὶ τῆς ἐμοὶ δ πᾶς τῆς καρποφορίας σκοπός· οὐ γάρ ἐν γειροποιήτοις ναοῖς δ ἀχώρητος καὶ ὑπερούσιος Θεὸς κατοικεῖ, ἀλλ' ἐν ἐμψύχοις τοῖς εὐαρεστοῦσιν αὐτῷ καὶ ποιοῦσι μετὰ καθαροῦ συνειδότος τὸν ἐλεον· διὰ γάρ τούτο καὶ θεραπευτὰς τοῦ ναοῦ ἀνδρας εὐλαβεῖς προεστησάμην ἐπὶ ῥῆτοῖς σιτηρεσίοις καὶ ῥόγαις· ἐγὼ γάρ οὐκ ἐν ἀπορίᾳ κληρονόμου καὶ φυσικῆς ἐνγόμου διαδοχῆς τὴν τοιαύτην ἐθέμην ἐλπίδα καὶ προσαγωγήν· ἔστι μοι γάρ υἱὸς γνησιώτατος, δ μυστογράφος κύρ Θεόδωρος καὶ βασιλικὸς νοτάριος, ἀλλ' ἐν συντετριμμένῃ καρδίᾳ καὶ ταπεινώσει δέον ἔχρινα δοῦναι μερίδα καὶ τοῖς πτωχοῖς¹⁾), ητοι τῷ μέλλοντι αἰώνι, εὐχαριστῶν τῷ πανοικτίρμονι καὶ φιλαγάθῳ Θεῷ, δτι με ἀπὸ γονέων εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων προτίγαγε, παιδαγωγησάντων με τὴν μεγίστην σοφίαν τῆς πρὸς αὐτὸν γνώσεως, εἰτα καὶ παιδεύσεως ἴχανῶς ἐμπεφόρηκε, δση τε τῆς ἐγκυκλίου καὶ δση τῆς κατὰ φιλοσόφους τῇ ῥήτορας, καὶ δση τῆς ιερᾶς τῶν γόμων μυήσεως,

¹⁾ Δοκτώ Σ.

οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ εὐπορίας αὐτάρχους ήξιώσε, τὰ διαρκέστατα συναγείρας ἐπ' ἔμοι τῶν ἐγκοσμίων αὐτοῦ ἀγαθῶν¹⁾). σοὶ οὖν, δέσποτα, ταῦτα προσάγων, δῆτι σοῦ διδόντος πάντα συγείροχα, εἰεν εἰς ὑπηρεσίαν τῆς φιλανθρώπου σου ἐντολῆς· οὐ γάρ παραδέδωκας ὡς φιλάνθρωπος τοῖς εὐσεβεῖν ἐθέλουσι τὴν σωτήριον πρόφασιν, τὸν ἔκαστου πλούτον λύτρον ψυχῆς καθεστάναι ἀποφῆνάμενος. ἔστω ἡ μεγάλη σου καὶ παντοδύναμος δεῖξα συγέχουσα τὰ προσενηγμένα καὶ συντηροῦσα εἰς ἀΐδιον διαμονήν. μὴ δῆρε, κύριε τοῦ ἐλέους, ἄνδρα βάσκανον ταῦτα κρατεῖαι καὶ διασπάσσασθαι, η τοὺς περὶ τὰς κτήσεις ἐπτοημένους δυνάστας λέγοις καὶ πλεονεκτικοῖς δύμασιν ἐποφθαλμίσαι τὴν τούτων καλλογὴν συγχωρήσῃς, μὴ γνώμην ἀλλοτριοπράγμονα καὶ περίεργον γλωττοδεύουσαν τὰ λεπτότατα τῶν προφάσεων καὶ προεξεγείρουσαν τὰ μὴ δίκης ἀξία, συμπονηρεύσασθαι καὶ διαταράξαι ἀνέξη τὰ δικαιώματα αὐτῶν, μὴ ἄγθρωπον σκοτεινὸν καὶ συμβόλαια κακῶν ἐάσῃς ἔνδοθεν εἰσφθαρῆναι ταῖς τούτων ὑπηρεσίαις, η ἔξωθεν ἐπιτεθῆναι πυκνότητι τρόπου τὰ δυνγίματα τῶν πραγμάτων ἐγείροντα, ἀλλ' αὐτός, δέσποτα, διατείχισον αὐτὰ καὶ περιχράκωσον τῇ κρατειᾳ σου παλάμη καὶ ἔστωσαν εἰς εὐλογίαν τοῦ διγόματός σου τοῦ ἀγίου. ἀποχωρείτωσαν οὖν ταῦτης τῆς Ἱερᾶς τοῦ πτωχοτροφείου κτήσεως τῆς εἰς εὐαρέστησιν τῆς ὑπερκοσμίου σου δόξης συνισταμένης, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ Ἱερᾶς καὶ μοναχικῆς μάνδρας, καὶ τῶν προσκεκυρωμένων αὐτοῖς πάντων, καὶ βασιλεὺς ἄπας καὶ ἄρχων καὶ δυνάστης καὶ βσοι τοῦ Ἱεροῦ βῆματος καὶ τῆς ἀρχιερατικῆς τε καὶ Ἱερατικῆς τάξεως, καὶ πᾶς τις τῶν ἐν πολιτικοῖς καὶ ἀρχιερατικοῖς ἀγαστρεφομένων πράγμασιν, ὡς ἀνακειμένης θεῷ τῆς τοιαύτης δόμοῦ πάσης κτήσεως ὡς ἀσυλίᾳ τετιμημένης. καὶ ἐνορκῶ δύτις πάντας καὶ καταδεσμῶ ἐν κρίματι ἀσυμπαθήτῳ καὶ ἀδιαλλάχτῳ πρὸς τῆς ἀγίας καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος, τοῦ μηδέν τι τῶν παρ' ἔμοι διατεταγμένων παρασαλεῦσαι, μηδὲ τὰ εὐαγῶς ἀφιερώθεντα καὶ ἀνατεθέντα θεῷ συγχύσει τινὶ καὶ ἀκοσμίᾳ περιβαλεῖν καὶ μεταποιῆσαι, καὶ ἀντὶ πενήτων καταλυτήριον ποιεῖν δυνατῶν ἀνδρῶν, ἀνευ τῶν εἰς πρόνοιαν αὐτῶν τετυπωμένων καὶ διοίκησιν τῶν ψυχικῶν καὶ παρ' ἔμοι λεγθησομένων, μηδέ τινος τῶν ἐν αὐτοῖς ἀφιερωθέντων παντοίων κτημάτων καὶ Ἱερῶν κειμηλίων ἀφαιρεσιν τὴν οἰστον ποιῆσασθαι, μηδὲ ὑπὲρ δύναμιν καὶ πλεονασμὸν ἐπιθεῖναι ἔξόδων, ὡς διν μὴ ἐντεῦθεν στέρησιν ὑπομένοιεν καὶ εἰς ἀπορίαν περιεγεγθεῖεν²⁾). εἰ δέ τις παρὰ τὰ διατεταγμένα παρ' ἔμοι ἐπιχειρήσει τι διαπράξασθαι η βασιλεὺς η ἄρχων, εἴτε ἀρχόμενος, εἴτε ἀρχιερεὺς η Ἱερεὺς η τι τῶν παρὰ τῆς ἐμῆς

¹⁾ Quae sequuntur, in cod. inscripta sunt: εὐκτήριος λόγος. ²⁾ Quae sequuntur, in cod. inscripta sunt: ἀρὰ κατὰ τῶν παραβῆναι τολμησάντων.

άρεσκείας ἐντεταλμένων παραβήναι τῇ ἐφορείᾳ δῆλως ἐν αὐτοῖς ἐνθυμηθῆναι τῇ χαριστικάριον ἄλλον ἐπιστῆσαι τῇ προνοητὴν ἐκτὸς ὃν ἐγὼ μνημονεύσω, τῇ ἀναφορὰν τῇ προχείρισιν προστασίας τιγός, (πάσης γάρ ἐπισκοπῆς δρθιόδεξων δρεῖται μνημονεύειν ὁ τοῦ πτωχοτροφείου τοῦ Πανοικτίρμονος ναός), καταραθείη ὁ τοιοῦτος ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἔκριζωθείη ἐξ ἀνθρώπων τῇ μνήμῃ αὐτοῦ καὶ καταλάβοι αὐτὸν πένθος καὶ σύκῃ καὶ προπορεύσσοιτο αὐτοῦ θλίψις, καὶ δοίη αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν τρόμον τοῦ Καΐν, τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ, τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα καὶ λογισθείη τῇ μερὶς αὐτοῦ μετ' ἐκείνων τῶν εἰπόντων· ἅρον ἄρον, σταύρωσον τὸν τοῦ θεοῦ υἱόν· καὶ μὴ ἵδοι ἐπ' αὐτὸν ἐν ἐλέει ὁ παντέφορος δρθιαλμός, ἀλλ' ἔξαλεισθείη ἐχγῆς τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ καὶ κυριευθείη ὑπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἀπαντήσοι αὐτῷ αἰώνιος τιμωρία¹⁾). ὁ δὲ τοῖς παρ' ἡμῶν τετυπωμένοις ἐμμένων καὶ μηδέν τι τῶν καλῶς ἡμῖν διωρισμένων παρακινῶν, ἀλλὰ στέργων πᾶσι τοῖς δεδογμένοις καὶ τετυπωμένοις, εὐλογηθείη ὁ τοιοῦτος ὑπὸ θεοῦ καὶ ἐπιτεύξοιτο πάντων τῶν καταθυμίων, πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν, καὶ τῆς ἐπουρανίου βασιλείας γένοιτο κληρονόμος, ὡς τὴν τοῦ θεοῦ κληρονομίαν διατηρήσας ἀδιαλώβητον. Τῇτις δὴ, κληρονομία οὔτε ὑπὸ βασιλικῆς ἔξουσίας, οὔτε σακέλλης βασιλικῆς τῇ πατριαρχικῆς τῇ ἑτέρου σεκρέτου κοσμικοῦ τε καὶ ἱερατικοῦ τῇ μητροπόλεως τῇ ἐπισκοπῆς τῇ ἄλλης τῆς οἰασοῦν ἀρχῆς κυριευθῆσεται τῇ ἀφαιρεθῆσεται τινὶ τῶν ἀπάντων τῇ λογοπραγγηθῆσεται τῇ ἐφοραθῆσεται, ὡς πόρρω πάντων ἀποδιοπομπουμένων αὐτῆς, τῷ τε τῶν νόμων κράτει, οὐ βιόλονται τὰς τῶν διατιθεμένων γνώμας πληροῦσθαι ἀδιαλωβήτους, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βουλήσει καὶ ταῖς φρικιαδεστάταις ἀραιῖς, καὶ τῷ τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ μεγάλῳ καὶ ὑπερδυνάμῳ ὄνόματι, καὶ τῇ ἐκεῖθεν ἀπαραιτήτῳ πληγῇ τε καὶ μάστιγι· ἐπεὶ οὐδὲ κανών τις εὑρηται, ἀλλοιούσθαι τῇ παρακινεῖσθαι δῆλως διαταττόμενος τὰς τῶν κτητόρων διατάξεις.

β'. Περὶ προνοητῶν καὶ διαδόχων.

Ἐπειδὴ δέ, ὥσπερ τῆς ἐπιυρανίου δόξης λειτουργοὶ ἀναλόγως παρὰ τῆς τριλαμποῦς θεότητος ἐπέστησαν ἀναθεν, οὕτω δεῖ καὶ τῆς εὐτελοῦς ταύτης καὶ ἐγκασμίου κληρονομίας τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν λειτουργούς καὶ κληρονόμους ἀμετακινήτους μετὰ ἴσχυρᾶς τῆς δικαιώσεως καὶ ἀσφαλοῦς τοῦ προνομίου ἐπιστῆναι τῆς γνησιότητος, ἐνίστημι μετὰ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θεὸν κληρονόμον καὶ κύριον καὶ διοικητὴν ἀλογοθέτητον καὶ πᾶσι τρέποις

¹⁾ Quae sequuntur, inscribuntur: εὐχὴ τῶν μὴ παραβῆναι τολμησάντων.